

U SUNNETU JE SPAS

Hvala i zahvala pripada samo Uzvišenom Allahu dž.š. Gospodaru svih svjetova, Allahu dž.š. hvala na blagodatima vjere Islama, Allahu dž.š. hvala što nas je učinio muslimanima, neka je salavat i selam na Njegovu Poslanika i miljenika Muhammeda s.a.v.s., na njegovu časnu porodicu, njegove čestite ashabe, na naše bosanske uzorite šehide kao i na sve one koji su nosili šehadet u svojim srcima i s tim i umirali.

A zatim: Draga braćo i cijenjene džematlije, zakoračili smo u mjesec rođenja Allahova Poslanika Muhammeda s.a.v.s., mjesec u kojem se raznim manifestacijama, programima i mevludima, što je zaista pohvalno, obilježava rođenje najodabranijeg Allahovog roba na dunjaluku, zato sam današnju hutbu posvetio našem praktikovanju Poslanikovih s.a.v.s. preporuka tj. U SUNNETU JE SPAS.

Međutim, da li je dovoljno da samo putem manifestacija i mevluda spominjemo Allahova Poslanika s.a.v.s., ili naš život treba usmjeriti onako kako nam je preporučivao naš Poslanik.

Poslanik Muhammed s.a.v.s. u jedanom hadisu za sebe kaže: **“Poslan sam da usavršim moral kod ljudi”**, tj. da svojim preporukama usavrši naš moral i naš život na dunjaluku kako bi nam svojim savjetima i hadisima olakšao život na dunjaluku i kako bi, ako Bog da, postigli hajr na budućem svijetu.

Ako krenemo od početka našeg života na dunjaluku Poslanik Muhammed s.a.v.s. nam preporučuje kako i na koji način da postupamo od rođenja i odgoja naše djece pa tako u jednom hadisu kaže: **“Ko dobije dijete pa mu prouči ezan na desno, a ikamet na lijevo uho, neće mu nauditi džinni koji prate čovjeka.”** Dakle, odmah na početku našeg života treba da se zaštitimo i da zaštitimo našu djecu od zla šejtana i džina, kako bi odrastali na Allahovom putu. Također, postoji veoma mnogo hadisa koji govore o načinu odgoja djece, pažnje prema djeci i ko to bude praktikovao u svom životu i odgoju svoje djece uz Allahovu pomoć neće imati problema, kao većina roditelja u današnjem vremenu kojima šejtan prikazuje sreću i odgoj zapadnog djeteta savremenim i modernim, a poslije kad ih odvede na stranputicu i kada roditelji pate zbog nemoralnog života djeteta šejtan uživa u pobjedi, uživa u grijesima onih koje je odvratio od Islama.

Dalje, ako pogledamo period naše mladosti i izbora bračnog druga, tu također vidimo da naš Poslanik daje najbolje savjete, pa u hadisu koji prenosi Ebu Hurejre kaže: **„Ženu udaju četiri stvari: njen imetak, porijeklo, ljepota i njena vjera. Izaberi vjernicu, Allah ti dao svako dobro!”**

Dakle, i ovdje, draga braćo, Poslanik savjetuje ono što je najbolje za nas, ako izabereš vjernicu nećeš imati problema poštovaće i Allaha dž.š. i Poslanika s.a.v.s. i roditelje i prijatelje i komšije, odgajaće vašu djecu u duhu Islama, bit će s tobom i u radostima i u iskušenjima, neće svoj život posvetiti samo uživanju i odmoru nego će biti zadovoljna na onom što joj je Allah dž.š. dao jer je svjesna Allahove moći i određenja. A ako opet pogledamo brak koji nam danas moderni zapad servira, to je nemoralan život koji je posvećen samo bogatstvu i uživanjima i koji u većini slučajeva kada naiđe i na najmanje prepreke završava na najgori način - razvodom. Zašto onda ne iskoristiti blagodati vjere, koju nam je podario Allah dž.š. jer nas je počastio Islamom, zatim blagodati sunneta, blagodati preporuka našeg Pejgambera Muhammeda s.a.v.s.?

Zato, draga braćo, moramo prihvatiti i primjenjivati ono što nam naš Poslanik preporučuje, jer je u tome sigurno hajr za nas, mada možda ponekome od nas u nekim situacijama se to i ne činilo kao najbolje rješenje, ali sigurno ako to prihvatimo i praktikujemo da ćemo imati lijep i skladan život na dunjaluku, a sreću i hajr na Ahiretu.

Također, slično kao kod izbora bračnog druga, Poslanik nas savjetuje kako u braku postupamo jedni prema drugima, kako čovjek da se odnosi prema svojoj ženi i žena prema čovjeku.

Sada, draga braćo, dolazimo do onog dijela života koji je za nas možda i najinteresantniji i najizazovniji, jer u ovom dijelu nažalost šejtan ima najviše uticaja kod nas, a to je period naše međusobne saradnje i naših međuljudskih odnosa. Da li tu praktikujemo ono čemu nas uči Poslanik s.a.v.s. ili nažalost pokleknemo pod pritiscima našeg vječitog neprijatelja šejtana, pa poslije toga sami sebe dovedemo u situaciju netrpeljivosti i ogovaranja, situaciju da smo zabrinuti zbog onoga što smo rekli i šta će se desiti ako se to sazna, šta će ljudi misliti o nama?

Na početku ću navesti hadis koji je dovoljan da bi naši međuljudski odnosi bili na najboljem nivou. Ebu Hurejre r.a. veli: “Rekao je Allahov Poslanik s.a.v.s.: **“Od dobrog i čvrstog Islama jednog čovjeka je i to da ostavlja ono što ga se ne tiče.”**

Dakle, dobar musliman je savjestan, radi samo ono što ga se tiče i od čega ima koristi, a daleko je od onoga što ga se ne tiče i od čega nema koristi. Loš musliman, pak, više se brine za ono što ga se ne tiče nego za svoje nužne poslove. Njega više interesira klevetanje drugoga, podmetanje klipova pod noge svoga brata muslimana, izvirgavanje smijehu onoga koji dobro želi i za dobro radi - nego li trud za unapređenje svoje braće i rad na dobrobiti ljudstva. Ako praktikujemo ovaj hadis Allahova Poslanika nećemo nikada doći u situaciju da ogovaramo jedni druge niti da, ne daj Bože, jedni druge potvorimo. Ne trebamo se baviti

onim stvarima koje se nas ne tiču, zašto? Zato što od toga nemamo nikakve koristi nego samo štetu, štetu ogovaranja, potvaranja, štetu koju možemo prouzrokovati nekoj porodici ili prijatelju itd.

U drugom hadisu Allahov Poslanik je rekao: - „**Niko od vas ne može tvrditi da vjeruje u Boga dok god ne bude želio svom bratu isto ono što želi samome sebi.**“

Također, ako ovaj hadis praktikujemo u našem životu, sigurno ćemo uspjeti, jer neće se desiti da komšija ne govori s komšijom, da se ogovaraju, potvaraju i slično nego će primjenom ovog hadisa uvijek biti jedan drugom na usluzi i pomoći, te će živjeti uz Allahovu pomoć u rahatluku. Analizirajući dalje naš život dolazimo do onog dijela života kada treba da napustimo ovaj dunjaluk, tu nas također Allahov Poslanik savjetuje kako da to prihvatimo na najbolji način, tj. da budemo svjesni da dan našeg napuštanja dunjaluka može doći svakog trena i da se za taj vakat i pripremamo, pa zato Božiji Poslanik, s.a.v.a. kaže: **“Radi za Ovaj svijet kao da ćeš vječno živjeti, a radi za Onaj svijet kao da ćeš sutra umrijeti.”**

Dakle, moramo biti svjesni da ćemo jednog dana ako Bog da napustiti ovaj dunjaluk, zato nam on nikako ne smije biti cilj jer je prolazan, dunjaluk je samo jedna stanica nama kao putnicima na dunjaluku i to tako trebamo i prihvatiti.

Draga braćo, naš Poslanik kao najbolji učitelj upućuje nas kako da se ponašamo u svim prilikama i o svemu tome govoriti iziskuje zaista mnogo vremena, međutim, ja sam u ovoj današnjoj hutbi spomenuo samo nekoliko razloga zbog kojih u naš život trebamo uvesti što više preporuka Božijeg Poslanika s.a.v.s. jer će nam to olakšati život na dunjaluku i ojačati naš iman, treba da počnemo svoj život usklađivati sa hadisima Božijeg Poslanika s.a.v.s. Primjenjivanjem sunneta mi nećemo uveliko promijeniti stanje, nego ćemo sebi olakšati da imamo lijep život u porodici, lijep život u džematu i lijep život u okruženju u kojem živimo.

I za kraj ću navesti jedan ajet koji govori o naredbi Allaha dž.š. za slijeđenje Kur'ana i sunneta, jer smo tako na pravom putu. **„Kada Allah i Njegov Poslanik nešto odrede, onda ni vjernik ni vjernica nemaju pravo po svome nahođenju postupati. A ko Allaha i Njegova Poslanika ne posluša, taj je sigurno skrenuo sa pravog puta.”** (El-Ahzab, 36)

Molim Allaha dž.š. da nas učini svojim iskrenim robovima koji će se samo Njega bojati, samo Njemu ibadet činiti i koji će praktikovati sunnet Njegova Poslanika Muhammeda s.a.v.s. Amin!

Recenzija - Aljo ef. Cikotić

Izgraditi ispravan odnos prema Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., težnja je svakog iskrenog vjernika i vjernice, jer: **„Vjerovjesnik je preči vjernicima nego oni sami sebi...”** (Al-Ahzab, 6.) On nam je u svemu najljepši uzor: **„Vi u Allahovom Poslaniku imate divan uzor za onoga koji se nada Allahovoj milosti i nagradi na onom svijetu, i koji često Allaha spominje.”** (Al-Ahzab, 21.)

Govoriti o liku i djelu Poslanika, s.a.v.s., veoma je zahtjevno, pogotovu ako smo vremenski ograničeni, kao što je hutba, a trebamo istaći ono najznačajnije što bi ostavilo jak utisak i dojam na džematlije i što bi ih potaklo na pozitivno mijenjanje u odnosu na Allahova Miljenika, Muhammeda, s.a.v.s.

Mišljenja sam da ova hutba nije najsretnije koncipirana. Nakon lijepog uvoda netaktično se ulazi u temu, isprekidano i nepovezano se govori o vrlo značajnim dijelovima, koji na ovaj način, po mom sudu, nisu baš najsretnije izrečeni.

Poslanik, s.a.v.s., poslan je kao milost: **„A tebe smo samo kao milost svjetovima poslali.”** (Al-Anbiya, 107.) Ovo je izuzetno značajno naglasiti, posebno danas, kada se napadi na Allahova Miljenika, s.a.v.s., intenziviraju i kada treba izgraditi svijest i odbrambeni mehanizam kod naših džematlija. Ističući vrijednost i ulogu poslednjeg Allahovog Poslanika, s.a.v.s., približit ćemo njegovu ličnost vjernicima koji će iz ljubavi prema njemu još čvršće i principijelnije slijediti njegov Sunnet. Enes ibn Malik, r.a., prenosi da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: **„Kod koga budu tri svojstva, osjetiće slast imana: Da mu Allah i Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, budu draži od svega mimo njih, da voli nekoga samo u Allahovo ime i da mrzi povratak u nevjerstvo, kao što mu je odvratno da bude bačen u vatru!”** (Buharija)

Sadržaj ponuđene hutbe obiluje mnoštvom argumenata koje bi, radi ispravnog razumijevanja i analize, trebalo preciznije obraditi. Odnos Poslanika, s.a.v.s., prema djeci, prema porodici, prema vjernicima, prema nemuslimanima, pozicija Sunneta u Šerijatu i njegov značaj u svakodnevnom životu vjernika, teme su koje zaslužuju našu pažnju i od velikog su značaja. Ovako navođenje argumenata liči mi na nedovoljno uobličenu materiju koja nema jasnu i snažnu poruku.

Ovo je vrlo značajna i lijepa tema, na čijem odabiru čestitam hatibu, ali joj treba ozbiljnije pristupiti.

Recenzija - Muhamed ef. Velić

Hutba s ovakvom formulacijom u svome naslovu obećava i u startu rješava mnoga pitanja i dileme. Prije svega, živimo u vremenu u kojem nam se na pretek nudi mnoštvo obrazaca organizacije života, gdje printani i elektronski mediji u pravilo svakodnevno nude recidive, recepte i obrasce kako da uredimo svoj život, počevši od hrane koja je zdrava i ona koja to nije, kako se oblačiti i koja auta voziti, koji poslovi odmaraju a koji ubijaju, koje veze su relaksirajuće a koje uništavajuće itd. Sve su to obrasci kratkog daha, vrlo često pogrešnog i krivog usmjerenja, jer ne daju stvarni i dugoročno ispravni obrazac ponašanja i uređenja života. Islam, zapravo, nudi čovjeku vječni i stvarni recept dobrog i (što je bitnije) ispravnog života. Dakako, sunnet Allahovog poslanika Muhammeda, a.s., je upravo taj i takav recept, jer u sunnetu je spas za savremenog čovjeka kojeg hvataju i uvlače u sebe vrtlozi modernog i nečastivog. S tim u vezi, što se tiče odabira teme i njene formulacije u samom naslovu, držim da se radi o punom pogotku, jer doista u sunnetu je spas.

Međutim, hatib je pokušao preambiciozno (sve)obuhvatiti čitav ljudski život jednom hutbom. To je, budimo realni, preambiciozno uraditi sa jednim tekstom, govorom ili hutbom, jer život je mnogo širi od jednog teksta. Uvijek u tom kontekstu ostane nešto bitnije nespomenuto i netretirano. No, da ne bude zabune, sunnet to itekako može obuhvatiti, jer sunnet je jedanako život u svojoj čitavoj punini. Sunnet je čitav i pun život! Zato držim da je bolje odrediti se za jednu konkretniju situaciju, razinu ili perspektivu života i tretirati ga sunnetom.

U hutbi se, primjećujem, u ovakvoj „sveobuhvatnoj“ formi, možda za hatiba i (ne)svjesno, provlači jedna druga paralelna tema, što daje dodatnu vrijednost hutbi, a to je (tema) da je za čovjeka ili čovjeku jedini pravi neprijatelj – šejtan, sotona iliti Iblis. I paralelno baš kao da se hoće kazati da čovjeka pravi neprijatelj nikada neće napustiti, a pravi neprijatelj (šejtan) stoji zapravo sučelice sunneta i svega onoga što islam implicira.

Hutba po svom jeziku, rečenicama i ekspresiji odaje (ili stvara dojam) da je održana ili pripremana za džemat na periferiji, u čemu a priori nema ničeg lošeg, jer treba ostvariti uvid i u hutbe sa periferije (a sjetimo se da je u muslimanskoj svetoj povijesti upravo periferija davale kolosalne alime), ali na trenutak hutba djeluje stihijski, bježi u ustaljene hatabetske kalupe. Hatib, zapravo, mora dobro voditi računa da hutba ne bježi njegovu nazoru. Čini mi se, da je hutba malo duga, što je loša stvar koja se može dogoditi hutbi. A najgora i najlošija stvar koja se može dogoditi hutbi je da bude – preduga. No, ova hutba nije preduga, ali kao da jeste malo duga!

Helem, evo jednog savjeta u tom pogledu, a riječ je o kratkom razgovoru između dva svećenika, neiskusnog katoličkog fratra i mudrog jevrejskog rabina, a razgovor zatičemo u povijesnom krimiću „Ljudi knjige“ australijske spisateljice Geraldine Brooks. No, pitao je mladi kolega starijeg, u čemu je tajna pa da njegove riječi stižu toliku naklonost: „A što se tiče tajni, imam samo jednu; ako vjernici očekuju propovijed od 40 minuta, zvršite u 30. Ako očekuju 30 minuta, dajte im 20. Svih ovih godina koje radim kao rabin, nikad mi se niko nije požalio da je propovijed bila prekratka.“

A jedna druga mudrost s istoka kaže da govor kad je kratak dobar je i vrijedan, a uže kad je dugo, obratno ne valjaju.

Naravno, možemo sve ove savjete i mudrosti, koje su po hadisu, po sunnetu – izgubljena stvar za vjernika, za kratko ostaviti po strani, pa da vidimo dužinu Poslanikovog govora i hutbe. Primjetit ćemo da je Poslanikova hutba, zapravo, baš takva, kratka, jasna, pronicljiva i dakako nadahnuta. Uostalom, kao i sve što je radio.

Na koncu, hatibu se može čestitati na hutbi – trudu kojeg je uložio i ambiciji koju je iskazao.

Summary الموجز

SECTION "MUALLIM'S HUTBA (SERMON)"

The New Muallim publishes *hutbas* (sermons) of active imams and *hatibs* (imams delivering the *hutba*). There are reviews along with the *hutbas*, so that together they make a whole. The reviews are written by those who listen to *hutbas*. The reviews are not intended to be valorizing; rather, they aim to improve upon the *hutba*, analyzing it as a public statement by an imam and critically evaluating the statement. The reviewers react at those aspects which they consider important for a *hutba* (its length, quality, message, presentation, literacy level, formulation, etc.).

باب "خطبة المعلم"

تنشر مجلة «المعلم الجديد» خطب الجمعة لبعض الخطباء والأئمة. ويضم الباب - إلى جانب الخطبة - مراجعات تشكل مع الخطبة وحدة متكاملة. يكتب المراجعون أشخاص استمعوا للخطبة. وليس الهدف الأول منها تقديم تقويم للخطبة، إنما الهدف هو تحسين الخطبة من حيث كونها ممارسة علنية يقوم بها الإمام، وتقديم لمحة نقدية عن تلك الممارسة. يناقش المراجعون الجوانب التي يرونها مهمة في الخطبة (طول الخطبة، رسالتها، أسلوب إلقائها، ترتيبها وبلاغتها، الخ).